

Perspectiefnota 2026-2029

Algemene beschouwingen gemeenteraad Dalfsen

"Overheidsgeld bestaat niet. Het is het geld van de burgers."

– Margaret Thatcher

Voorzitter,

Met die woorden in het achterhoofd kijkt de VVD naar deze Perspectiefnota. Terwijl de nota tekorten voorspelt en ruimte zoekt om te snijden, zien wij jaar op jaar dat er miljoenen op de plank blijven liggen. Reserves groeien, maar voorzieningen staan onder druk. De VVD zegt: het is tijd om te kiezen. Niet voor bezuinigen, maar voor benutten. Niet voor stilstand, maar voor investeren. Want zolang onze weerstandsratio ruim boven de norm blijft, hoort het geld te werken voor onze inwoners – niet slapend op bankrekeningen.

Wij vragen het college om iedere reserve boven de minimale buffer als actief inzetbaar te labelen. Begin bij de 10%-norm van de ARVB en herzie bestemmingsreserves die hun doel ruimschoots behaald hebben. Een concreet voorbeeld is de reserve Grote Projecten. Voeg deze toe aan de Algemene Reserve, dan verhogen we de ARVB-norm en kunnen we een groter deel van het tekort structureel dekken. Precies waar reserves voor bedoeld zijn: ruimte geven zonder direct in te grijpen in voorzieningen of lasten [1].

Deze lijn – focussen op de korte termijn en pas ingrijpen als het écht nodig is – sluit aan bij het advies van de VNG: richt je op de komende twee jaar. Want het is zeer wel mogelijk dat met een nieuw kabinet – en de kans op een centrum of centrumlinks kabinet is reëel – het zogeheten ravijnjaar in 2026 er ineens heel anders uitziet. Dan zouden we nu onnodig kaalslag creëren, terwijl later blijkt dat het niet nodig was. Laten we dus geen grote offers vragen van inwoners, maar juist nu verstandig investeren. In voorzieningen, veiligheid en bereikbaarheid. Dat is waar de VVD voor staat.

Zwolle schuift op. Met industrie, woningen en een biovergister tot aan – en soms over – onze grens. Dalfsen is geen achtertuin. We willen actief deelnemen aan de Regio Zwolle, Woondeal, RES en MIRT, maar wél met harde voorwaarden: infrastructuurcompensatie, ruimtelijke balans en zeggenschap over onze eigen kernen.

We vragen het college om in het Omgevingsplan nu al op te nemen welke bufferzones we eisen en welke bedrijfsactiviteiten we absoluut niet accepteren [2]. Dat voorkomt juridische verrassing achteraf. En minstens zo belangrijk: communiceer helder met inwoners die aan de grens met Zwolle wonen. Laat zien dat hun gemeente waakzaam is – letterlijk en figuurlijk.

De druk op de Rondweg stijgt. Meer woningen betekent meer verkeer. En wie wacht tot het misgaat, is te laat én duurder uit. De VVD wil nú starten met het programma "Veilig door Dalfsen". Samen met inwoners en bedrijven knelpunten aan de Rondweg aanpakken voordat het vastloopt. Veiligheid is geen sluitpost, maar randvoorwaarde [3].

Voorzitter, bouwen duurt te lang. Acht tot tien jaar van plan tot paal is onacceptabel – zeker in een gemeente waar jongeren, starters en ouderen smeken om betaalbare woningen. De oplossing zit niet in meer plannen, maar in slimmere uitvoering [4]:

1. Parallelle vergunningssporen, zodat procedures niet onnodig op elkaar wachten;
2. Standaardverkavelingen, zodat we sneller kunnen starten zonder eindeloos puzzelen;
3. Een Bouwteam-tafel, waar ontwikkelaar, nutsbedrijf en gemeente tegelijk besluiten nemen in plaats van elkaar te vertragen.

Zo leveren we eerder huizen én versterken we de begroting met grondopbrengsten.

Dalfsen herbergt het AZC. Dat verdient respect – en vraagt om balans. De VVD is al langer voorstander van tijdelijke flexwoningen in andere kernen, zodat de opvang eerlijker wordt verdeeld én we iets overhouden voor onze eigen woningzoekenden. Woningen die nu kunnen worden ingezet voor Oekraïense vluchtelingen en straks beschikbaar komen voor starters of spoedzoekers.

Het College wijst op het nieuwe BTIV-besluit, dat corporaties zou beperken in dit soort constructies. Dat besluit is inderdaad van mei. Maar omdat dit thema al langer speelt, had de raad eerder geïnformeerd moeten worden over de risico's. In Almere en Lochem wordt deze aanpak gewoon voortgezet. Is het echt onmogelijk, of zijn we gestopt met zoeken naar wat wél kan [1]? Zeker bij het voormalige USV-terrein vinden we het vreemd dat we pas na maanden horen dat het zou afvallen. Terwijl dit eerder als kansrijke locatie werd gepresenteerd.

Zuinig zijn met belastinggeld betekent ook: eerlijke tarieven. Wie een dienst van de gemeente afneemt – zoals een vergunning – betaalt daar zelf voor. Anderen hoeven daar niet voor op te draaien. We vragen het college: maak leges kostendekkend. Zo houden we de lasten laag zonder aan de OZB te sleutelen. Precies zoals het hoort in een liberale gemeente. Waar kunnen we nog meer kostendekkend worden [2]?

Tot slot: de VVD komt in de tweede termijn met alternatieven voor de ombuigingen voor de komende 2 jaar [5]. Niet gebaseerd op schrappen of lastenverhoging, maar op verstandig inzetten van de middelen die we al hebben. Geen paniekvoetbal, maar nuchter beleid. Geen kaasschaaf, maar koers houden.

Want het geld is er. Laten we het inzetten voor een leefbaar, veilig en toekomstvast Dalfsen.

VVD fractie

Gerrit Jan Veldhuis

Hugo Endeman

D66

Voorzitter,

We staan als raad voor scherpe keuzes. Niet alleen financieel, maar ook bestuurlijk en moreel. De structurele tekorten zijn reëel en vragen om actie. Maar in plaats van alleen te bezuinigen, willen wij als D66 Dalfsen focus brengen, versimpelen en versterken wat werkt. Niet alles kan — en dat is geen zwakte, maar een kans om te kiezen voor wat écht telt.

Ontwarren van complexiteit

Gemeentes dreigen steeds verder verstrikt te raken in een woud van regels, beleidslagen en overlegstructuren. Dat is niet houdbaar. Wij willen dan ook radicaal inzetten op het ontwarren van complexiteit. Minder regeldruk, minder verkokering, meer slagkracht.

Hiervoor steunen we het principe van de motie Nispen: maximaal 10% van de personeelskosten voor externe inhuur. Wij overwegen een motie van gelijke strekking. We worden overspoeld met dure rapporten, stapels beleid en externe adviestrajecten zonder concrete uitvoering.

Doen wat werkt, stoppen wat belemmert

Wat dat betreft pleiten voor een selectieve versnelling. Versnellen op wat economisch en sociaal telt: woningbouw, energietransitie, vestigingsklimaat. Daarbij hoort ook snellere vergunningverlening voor ondernemers en projecten die bijdragen aan de vitaliteit van onze dorpen.

Een voorbeeld: menig lokaal initiatief voor woningbouw op een inbreidingslocatie duurt maanden vanwege afstemmingsprocedures tussen ruimtelijk beleid, mobiliteit, netcongestie en bezwaarprocedures. Zonde van de energie van initiatiefnemers én van de maatschappelijke waarde. Als gemeente zouden alles moeten inzetten om blokkades op te heffen, regie te pakken, en ruimte geven aan initiatief en op de lokale kracht. Dit is een keuze die geld oplevert

Tegelijk moeten we durven versoberen waar de opbrengst beperkt is en het proces eindeloos. Durf te kiezen en stel prioriteiten; Neem het dossier van het gemeentelijk energiebedrijf. Jarenlang is erover gesproken, onderzocht, gebakkeleid — zonder resultaat. Het heeft de organisatie en de begroting veel gekost. Ironisch om dit het juist had kunnen bijdragen aan duurzaamheid én inkomsten. En waarom? Omdat het college zich er in the end “niet senang” voelde met de risico's.

Misschien begrijpelijk, maar dat was in 2019 ook al bekend: hak knopen sneller door of toon lef en voer het uit. Ombuigen/bezuinigen/Versoberen betekent durf te kiezen: Niet alles kan en niet alles draagt bij aan woningbouw, energietransitie, vestigingsklimaat, kies of ja of nee — en dan dóór.

Pot grote projecten: strategisch inzetten

De pot voor Grote Projecten lijkt voor vele waardevol, maar dit geldt op de plank heeft beperkt ons en biedt nu geen maatschappelijke betekenis. Wat ons betreft zetten we dit geld gericht in voor structurele versterking: woningbouw, digitalisering, hernieuwbare energie, de energietransitie en de vitaliteit van kernen. Daarmee maken we ons minder afhankelijk van Den Haag en vergroten we onze lokale kracht en autonomie.

Slimmer werken en technologie

Efficiënter en sneller werken kan met behulp van inzet van kunstmatige intelligentie en automatisering dit om de eigen ambtelijke capaciteit te versterken. Onderzoek digitale vergunning processen en het automatiseren van standaardtaken. Niet om mensen te vervangen, maar om ze ruimte te geven voor versnelling, maatwerk, persoonlijk contact en innovatie.

Eerlijke inkomsten, rechtvaardige lasten

We staan achter een lichte OZB-verhoging, omdat het eerlijk is en financieel verantwoord. Woningbezitters hebben de afgelopen jaren het meest geprofiteerd van de koopkrachtontwikkeling. En zijn gemiddeld 17.1% van hun inkomen aan woonlasten kwijt tegen 30,2 voor huurder. En woningbezitters hebben een 14X!! zo groot vermogen als huurder. Hun lichte verhoging stellen we voor en draagt bij aan meer kansengelijkheid en maakt ruimte voor investeringen hele gemeente.

We verkiezen dit boven het afbouwen van ondersteuning voor kwetsbare groepen of het snijden in voorzieningen die onze dorpen leefbaar houden.

Niet bezuinigen op duurzaamheid of lokale kracht

Wat ons betreft blijven duurzaamheid en lokale veerkracht buiten schot. Deze lasten leveren niet alleen milieuwinst op, maar juist ook financiële winst op termijn. Ze versterken de zelfstandigheid van onze gemeenschap en verlagen structurele kosten. Dit zijn geen kostenposten — dit zijn strategische keuzes.

Voorzitter,

Als we niet opletten, vergaderen we onszelf vast. Managen we de hele dag onze mailbox, doen we onderzoek na onderzoek, Hebben we tientallen beleidsvoorstellen en aan het eind is er maar weinig beweging. Laten we deze perspectiefnota en de financiële afgrond aangrijpen om te versimpelen, te versnellen en te duidelijk te kiezen. Kies voor woningbouw, energietransitie, vestigingsklimaat. Niet omdat we minder willen, maar omdat we meer ruimte en versnelling willen creëren om dat wat telt.

Dank u wel.

Vooruitkijken: ook als het lastig wordt. Koers houden met oog voor iedereen!

De CDA-fractie ziet een gemeente waar fatsoen de boventoon voert, waar soms ook echt wel een kritische noot wordt gekraakt maar waar vooral het stempel van gelukkigste gemeente nog steeds voelbaar is.

In politiek Den Haag is er van fatsoen weinig te merken, gênant soms. De afgelopen kabinetsperiode is er te veel over elkaar in plaats van met elkaar gesproken. En op basis van oneliners kun je geen goed inhoudelijk debat voeren.

Populisme en oneliners mogen nooit de boventoon gaan voeren

Deze perspectiefnota staat in het teken van het aangekondigde ravijnjaar: vanaf 2026 fors minder financiële middelen vanuit de Rijksoverheid. Met een late bijsturing t ch weer incidenteel geld voor 2026 wordt het financiële doemscenario vooruitgeschoven. Het neemt niet weg dat wij wel de nodige maatregelen moeten nemen voor de jaren die volgen. Het college heeft daarom de stofkam gehanteerd en een aantal ombuigingen aan de gemeenteraad voorgelegd. Complimenten voor het volledige overzicht, ook de ambtelijke inzet mag hier niet onderbelicht blijven.

Met de meicirculaire, een bijstelling van de bijdrage van het Rijk, zien wij toch een positiever beeld voor onze gemeente ontstaan. Mede hierdoor kijkt de CDA-fractie nog kritischer naar de voorgestelde ombuigingen.

De CDA-fractie wil aan de hand van vier thema's haar bijdrage doen aan deze perspectiefnota. Dit alles vanuit onze christendemocratische waarden en de constructieve opstelling om ons samen in te zetten voor de toekomst van Dalfsen.

Samen wonen

Voldoende en betaalbare woonruimte realiseren blijft ook de komende jaren een grote uitdaging. Als fractie blijven wij zoeken naar mogelijkheden en houden wij het college scherp. De afgelopen periode zijn er een aantal bestemmingsplannen vastgesteld: daar zijn wij blij mee. Mede door onze inzet hebben wij betaalbare rug-aan-rug woningen kunnen toevoegen. Want huizen bouwen is mooi, betaalbaar is beter. Met name op het laatste zien wij onvoldoende voortgang en durf. Welke mogelijkheden ziet het college om op korte termijn kleine woningen zoals pre-mantelzorgwoningen en tiny houses toe te voegen? #1 Daarnaast zien wij lange looptijden als het om procedures en vergunningen gaat. De CDA-fractie ziet in parallel plannen een oplossing om dit structureel te versnellen. Ziet het college dit ook? #2 (M1). Onze fractie heeft vorig jaar gevraagd om een actieve houding voor inbreidingslocaties aan te nemen. Kan het college aangeven wanneer het eerste project wordt voorgelegd aan de raad? #3

De uitdagingen voor de agrarische sector zijn nog steeds groot. Met het Programma landelijk gebied worden mooie stappen gezet, maar voor het overgrote deel zijn we toch echt afhankelijk van de provinciale en landelijke politiek. Agrarische ondernemers blijven het contact met de burger opzoeken. Het is en blijft nodig om uit te leggen waar gezond en betaalbaar voedsel vandaan komt. Zijn er op dit gebied ondersteuning en middelen vanuit de gemeente nodig? #4 Onlangs hebben wij ingezet om de beleidsregels aan te passen voor het realiseren van een tweede bedrijfswoning: erg mooi dat dit is opgenomen. De aanpassing is

tweeledig: extra woonmogelijkheden toevoegen en de toekomst van jonge agrarische opvolgers een extra stimulans geven.

De energietransitie hapert, nieuwe ontwikkelingen om meer duurzame energie op te wekken komen moeizaam tot stand. Er is stagnatie in de oplevering van het netwerk met alle gevolgen van dien. Concreet voorbeeld is de voortgang van het integraal huisvestingsplan (IHP) voor onze scholen. Wij zien flinke ontwikkelingen op het gebied van batterij-opslag, ziet het college ook kansen om dit in Dalfsen toe te passen? #5 Bijvoorbeeld bij het IHP om daar geen verdere vertraging op te lopen? #6

In Dalfserveld-West wordt al jaren gesproken over de mogelijkheden om grootschalige duurzame energie op te wekken, wat is hier de stand van zaken? #7

Met adviezen van de gemeentelijke energieadviseur en inzet van de Dorpen van Morgen is er veel gedaan aan het verduurzamen van woningen. Kan er worden aangegeven wat hier nu het effect van is voor onze inwoners als het gaat om wooncomfort en hun energierekening? #8 En in hoeverre heeft een verschuiving plaatsgevonden in het gemiddelde energielabel van een woning in Dalfsen? #9

Samen leven

Wij zien veel ontwikkelingen op het gebied van sport en bewegen waar we voortdurend aandacht voor hebben gevraagd. De zwembaden hebben een flinke opwaardering gehad: fijn voor de bezoeker en de gemeente. Het vervangen van kunstgrasvelden en de inzet op bestaande en nieuwe speelplaatsen voor jong en oud zijn mooie voorbeelden. Ook is er voortgang in het centrumplan Dalfsen en wordt de visie op de Burg. Backxlaan uitgewerkt. Kortom: blijvend investeren in al onze kernen!

De gemeente zoekt continu naar mogelijkheden om de verkeersveiligheid te verbeteren, waarbij er veel aandacht is voor de fietsers. Tegelijkertijd heeft ook een vlotte doorstroming voor automobilisten onze aandacht. De afgelopen periode zijn door verschillende inwoners ideeën geopperd voor verbeteringen op en rond de Rondweg. Er zijn enkele knelpunten uitgelicht en oplossingen aangedragen. Hoe kijkt het college naar deze suggesties en welke mogelijkheden zien zij? #10

Onze inwoners blijven langer mobiel, ook op hogere leeftijd gaat men er op uit. Dat is positief: erop uit gaan en in beweging blijven is immers gezond voor lichaam en geest. Omdat Dalfsen ook een trekpleister is voor toeristen is het op bepaalde momenten druk op sommige delen van ons wegennetwerk. De CDA-fractie is terughoudend om op elk knelpunt forse ingrepen te doen. De wegen moeten veilig zijn, maar er ligt ook een verantwoordelijkheid bij ons als weggebruiker. Geef elkaar de ruimte en pas je snelheid aan. Daarnaast is het een must om dit ook met regelmaat, liefst regionaal onder de aandacht te brengen. Wat er ook regionaal wordt opgepakt zijn de mobiliteits hubs, hoe staat het met de ontwikkelingen op dit gebied? #11

Met het stoppen van de directe subsidiëring van Impluz blijft deze wel beschikbaar als interventiebureau. Deze blijft dus beschikbaar voor maatschappelijke organisaties als De Kern en Saam Welzijn, zo kunnen wij blijven investeren in het mentale welbevinden van onze inwoners. Met het opschalen van indicatielose dagbesteding halen we een financieel voordeel maar belangrijker, deze is nu voor meer inwoners makkelijker bereikbaar. Kan het college ons van deze aangepaste ontwikkelingen blijvend informeren? #12

Begin dit jaar hebben wij een locatiekeuze gemaakt voor de structurele opvang van vluchtelingen en asielzoekers. Een plek waar onze medemens die op de vlucht is een veilig onderkomen heeft. Een bewuste keuze voor onze fractie: het telkens opzoek moeten naar een tijdelijke opvang is voor de omwonenden en voor de bewoners zeer onwenselijk. Wij hebben

kunnen lezen dat de geplande oplevering aan de Engellandweg voor 1 juli niet gehaald gaat worden. Kan het college ons meenemen in de laatste ontwikkelingen en daarbij aangeven of er al gewerkt wordt aan een uitvoeringsplan? #13

Met het niet tijdig kunnen opleveren van de structurele locatie is er een beroep gedaan op de omwonenden van de twee tijdelijke locaties. Wij waarderen de flexibele opstelling van de omwonenden. De meerwaarde van de klankbordgroepen is bekend en wij hopen dan ook dat dit voor de structurele opvanglocatie een vervolg krijgt.

Het college stelt voor te stoppen met de bestrijding van de eikenprocessierups. Er is een daling waar te nemen van het aantal meldingen van overlast, uit recent onderzoek blijkt echter weer een ander beeld. Om de continuïteit van de bestrijding te borgen willen wij deze ombuiging op dit moment niet doorvoeren. A1/M2

De Kulturhuzen in onze gemeente blijft het kloppende hart van elke kern: het brengt mensen samen. Wij zien inzet in het verduurzamen, maar hoe staat het met de harmonisatie van de Kulturhuzen? #14

In Ankum is men op zoek naar een andere invulling van het verenigingsgebouw, hier ligt een mooie kans om in deze buurtschap inwoners samen te brengen. Wat zijn momenteel de ontwikkelingen en kan er ook een tijdspad aan gekoppeld worden? #15

Samen werken

Wij zien in elke kern een levendig ondernemersklimaat, veel ondernemers met een lokale binding. Zij hebben te maken met krapte op de arbeidsmarkt. Lokale ondernemers zetten naast eigen inwoners ook statushouders en asielzoekers in. Een win-win situatie in deze krappe arbeidsmarkt, maar dit is echter geen structurele oplossing. Deze zien wij onder andere wel in het werkcafé en BIND: een samenwerkingsverband van bedrijven in Dalfsen. Kan het college ons meenemen welke resultaten hiermee zijn geboekt? #16

Samen besturen

In april hebben wij Michael Sijbom verwelkomt als onze nieuwe burgemeester, wij zien in hem een boegbeeld voor de komende jaren. Ook de griffie is weer volledig, voor de raad een belangrijke randvoorwaarde om goed te functioneren.

Met het optimaliseren van de bedrijfsvoering is er potentieel een fors financieel effect te behalen. Hoe deze optimalisatie op middellange termijn in verhouding staat tot de werkdruk kunnen wij nu nog niet inschatten, kan het college ons hiervan op de hoogte houden? #17
Vanuit het besef dat op veel beleidsterreinen kritisch naar de uitgaven wordt gekeken, kunnen wij de gevolgen van de OZB-bijstelling van het Rijk richting onze inwoners rechtvaardigen.

De gemeenten zijn de kurk waar de samenleving op blijft drijven!

Wij zijn nu een aantal jaren met het Goed Goan-traject onderweg, wij zien hiermee de inwoner-betrokkenheid toenemen. De belangstelling voor het Podium, het Gesprek en het Bezoek zijn prima. Wij zien mooie ontwikkelingen en initiatieven. Zo zijn er enkele initiatieven die de CDA-fractie kan omarmen en mogelijk wil maken, denk aan het Hospice in Nieuwleusen, het bestaande hospice in Lemelerveld en de Poort van Noord in Dalfsen. Hoe kijkt het college naar de mogelijkheden? #18 M3

Tot slot... De begroting kunnen we de komende twee jaren sluitend krijgen, de uitdaging blijft om een sluitende meerjarenbegroting te presenteren. Dit moet na de landelijke verkiezingen een hoge prioriteit krijgen, met onze landelijke collega's en via het VNG zullen wij hierop

toezien. Voorzitter, de CDA-fractie houdt koers en gaat door zoals iedereen van ons gewend is. Proactief en altijd op zoek naar een oplossing voor alle Dalfsenaren.

CDA-fractie Dalfsen

Miriam Veldkamp, Luc Diepman, Anouk Zwakenberg, Roel Kouwen, Wim Prinsse en Bert Ruitenber

Inleiding

Vandaag spreken we over de perspectiefnota 2026–2029. Opnieuw bespreken we de financiële en inhoudelijke koers voor onze gemeente in een tijd die wordt gekenmerkt door grote onzekerheden. Landelijk is het kabinet gevallen en daarmee is de structurele bekostiging van gemeenten opnieuw onduidelijk. Het vorige kabinet liet gemeenten jarenlang bungelen en erkende onvoldoende de cruciale rol die wij spelen als eerste overheid voor inwoners. Dat heeft geleid tot achterstanden en grote zorgen over de uitvoering van onze taken.

Juist daarom is het belangrijk dat wij als gemeente blijven investeren in een sterke, sociale en toekomstbestendige samenleving. Dalfsen moet een plek zijn waar mensen betaalbaar kunnen wonen, waar kinderen veilig opgroeien, waar bestaanszekerheid wordt beschermd en waar inwoners echt kunnen meedoen. Dat vraagt om een stevig gemeentebestuur dat niet klakkeloos bezuinigt, maar keuzes maakt waarbij het welzijn van onze inwoners centraal staat.

Financiën

Het financiële beeld is complex. Wij begrijpen dat het college, met het oog op het dreigende ravijnjaar en de onduidelijke landelijke afspraken, zoekt naar mogelijkheden om de begroting sluitend te houden. Wij waarderen dat het college ombuigingsgidsen heeft opgesteld die de raad een helder inzicht geven in mogelijkheden om kosten te besparen of opbrengsten te verhogen. Dank daarvoor; dit biedt een solide basis om samen goed afgewogen keuzes te maken.

Voor de PvdA geldt dat wij niet willen bezuinigen over de rug van onze inwoners. Onze eigen bedrijfsvoering kritisch bekijken is prima, mits haalbaar en realistisch. Maar generieke kaasschaafmaatregelen of brede structurele bezuinigingen op voorzieningen vinden wij op dit moment onverantwoord. Zeker zolang het Rijk nog geen duidelijkheid geeft over de financiële ruimte voor gemeenten.

Het inzetten van 10% van de algemene reserve ter dekking van onze begroting past bij de lijn die wij als fractie eerder hebben neergelegd. Voor de rest vinden wij dat mogelijke bezuinigingen stuk voor stuk beoordeeld moeten worden. Geen forse ingrepen in het sociaal domein of maatschappelijke voorzieningen zonder dat we precies weten wat Den Haag op ons afstuurt.

Een concreet voorbeeld is het verminderen van middelen voor inwonerbetrokkenheid. Dat is juist een speerpunt waar wij als raad recent richting op hebben bepaald. Ook bezuinigen op waardevolle initiatieven zoals Impluz (waarvan we graag een nadere toelichting willen op de impact V1) vinden wij nu niet aan de orde. Zeker in een tijd waarin sociale samenhang en mentale gezondheid onder druk staan, moeten we deze voorzieningen beschermen. Wij zullen in tweede termijn verder ingaan op de door ons gewenste en ongewenste ombuigingen uit de ombuigingsgids. Wellicht komen wij (met anderen) daarop ook met een motie en/of amendement. Wij richten ons daarbij uitsluitend op 2026 aangezien verder vooruitkijken met eerder genoemde onzekerheden onmogelijk is.

Opvang Oekraïners

Dan de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Met het wegvallen van het plan in Nieuwleusen zijn we opnieuw in forse vertraging beland. Dat is wat ons betreft teleurstellend. Dalfsen heeft een verantwoordelijkheid, niet alleen juridisch maar vooral moreel, om mensen in oorlogssituaties op te vangen. Wij willen van het college horen (V2) welke alternatieven er

inmiddels zijn onderzocht en hoe snel we besluiten kunnen nemen om alsnog opvang te realiseren. We kunnen ons als gemeente niet veroorloven dit vraagstuk op zijn beloop te laten.

Verkeersveiligheid

Verkeersveiligheid blijft een belangrijk aandachtspunt voor onze fractie. Vooral rond de Rondweg Dalfsen zien wij knelpunten die al langer op oplossingen wachten. Vanuit de samenleving, met name via de groep *Vrienden van Dalfsen*, is recent een uitgebreid plan ingediend met voorstellen om de doorstroming en de veiligheid voor langzaam verkeer te verbeteren. Wij vinden dat deze inbreng serieus moet worden meegenomen. Kan het college aangeven hoe zij het plan van de Vrienden van Dalfsen beoordeelt, en welke vervolgstappen zij hieruit ziet voortkomen (V3)? Ook de veiligheid op de wegen in het buitengebied baart ons zorgen. Er wordt structureel veel te hard gereden. Wat kan en wil het college hier aan doen (V4)?

Ruimtelijk beleid dat klopt

Het is echt slimmer en duurzamer om als gemeente Dalfsen in het ruimtelijk beleid nadrukkelijk samen te werken met onze buurgemeenten. Door bijvoorbeeld bedrijventerreinen regionaal te bundelen voorkomen we dat we ons landschap als confetti volstrooien met kleine lapjes bedrijventerrein. Het voorbeeld van Hessenpoort laat zien dat Zwolle nu al naar Dalfsen kijkt voor verdere uitbreiding. Wij hebben daar als PvdA eerder voor gewaarschuwd en zien nu bevestigd dat regionale afstemming noodzakelijk is om zorgvuldig met onze ruimte om te gaan. Wij blijven ons verbazen over de verkokerde blik van ons college op dit punt.

Tot slot

De komende jaren vragen om een gemeentebestuur dat stevig in de schoenen staat. Dat keuzes durft te maken, maar wél met oog voor de menselijke maat. Wij willen blijven investeren in betaalbaar wonen, bestaanszekerheid, duurzaamheid en sociale samenhang. Bezuinigen is soms onvermijdelijk, maar nooit over de rug van de meest kwetsbare inwoners.

En dan nog een persoonlijke noot. Dit waren de laatste algemene beschouwingen van de PvdA fractie in deze gemeenteraad. En dit voelt best vreemd aangezien er in de gemeenteraad van Dalfsen zolang de PvdA bestaat altijd een PvdA fractie is geweest. Altijd vertegenwoordigd in de gemeenteraad en enkele periodes ook in het dagelijks bestuur. Vele raadsleden gingen mij voor namens deze mooie partij. Daarnaast waren er ook wethouders en ook enkele burgemeesters van PvdA huize. Samen hebben zij het beste proberen te bereiken voor onze gemeenschap. Voor de mensen die ons allemaal dierbaar zijn.

Maar geen zorgen; onze idealen zullen blijven. Volgend jaar zit hier een fractie van GroenLinks/PvdA die ongetwijfeld dit werk vol passie voort zullen zetten. Daarvan ben ik overtuigd.

Wij kijken uit naar de beantwoording van het college en naar de inbreng van de andere fracties.

Dank u wel voorzitter.

Leander Broere

Ton de Vries

Gemeentebelangen

"Daar waar het glas niet half leeg, maar half vol is"

— Suzan & Freek en Snelle, *De overkant*

Met die instelling kijken wij als Gemeentebelangen naar deze perspectiefnota. Er is ambitie, er zijn zorgen, we zijn kritisch maar vol vertrouwen. We blijven nuchter en zoeken naar oplossingen die Dalfsen verder helpen – mét oog en hart voor de mensen"

We zien de mogelijkheden voor onze gemeente, en het vraagt lef en realisme om keuzes te maken die verder kijken dan de korte termijn. Dat hebben we gedaan door te zorgen voor een solide, toekomstbestendige begroting, onder andere door het vaststellen en uitvoeren van een Meerjarenonderhoudsplan, Integraal huisvestingplan en het beleidsplan Spelen, bewegen en Ontmoeten.

De Perspectiefnota laat zien waar we staan – maar laat ook zien wat we nog meer kunnen doen. Er is ruimte om te handelen, er is ambitie en er is betrokkenheid. Wat we nu nodig hebben, is moed: moed om te blijven investeren in leefbaarheid, duurzaamheid en betaalbaarheid. Moed om plannen niet alleen op papier te zetten, maar ze ook echt uit te voeren. En moed om inwoners te betrekken, dat begint vorm te krijgen via het traject Goed Goan. Goed besturen is niet alleen afwegen, maar het is ook meebewegen.

Deze Perspectiefnota verschilt qua inhoud en insteek wezenlijk van die van voorgaande jaren. En gezien de financiële situatie waarin we ons bevinden, kunnen wij ons goed vinden in deze benadering.

Het zogeheten 'ravijnjaar' is daarmee opgeschoven naar 2028. Maar die verschuiving betekent geen oplossing. De onzekerheid blijft – zeker zolang we nog niet weten hoe een nieuw kabinet, hopelijk gevormd begin 2026, dit probleem structureel gaat aanpakken.

Juist vanwege die onzekerheden hebben wij bij deze Perspectiefnota onze aandacht met name gericht op de maatregelen die een sluitende begroting in 2026 en 2027 waarborgen.

Tegelijkertijd hebben we kennis genomen van de alternatieve ombuigingen en bezuinigingen die u aandraagt. Wij waarderen de transparantie en beschouwen deze lijst als een bruikbaar hulpmiddel voor toekomstige afwegingen. Toch achten wij het op dit moment niet wenselijk om daarop vooruit te lopen.

Hoewel wij in grote lijnen instemmen met uw voorstellen – mede door de positieve uitkomsten uit de meicirculaire – doen wij enkele gerichte voorstellen voor aanpassing:

A. Wij stellen voor om de voorgenomen storting van € 250.000 uit de Algemene Reserve Vrij Besteedbaar (ARVB) te laten vervallen. (1) (1)

B. Wat betreft de bestrijding van de eikenprocessierups: gezien het relatief lage budget en het belang van preventie, stellen wij voor deze bezuinigingspost te schrappen. Zo behouden we ruimte om de overlast op een effectieve manier te blijven bestrijden. (2)

Met deze twee aanpassingen blijft het begrotingssaldo voor 2026 positief: € 531.000.

Voor 2027 wordt het resultaat met deze aanpak positief: € 130.811.

Tijdens de presentatie van de perspectiefnota gaf u aan dat de korting op de OZB door het Rijk nog niet definitief is. Bent u bereid om het bedrag aan te passen aan de werkelijke korting, zodra de septembercirculaire bekend is? (3)

Daarnaast willen wij graag een aantal inhoudelijke én actuele punten met u delen:

Hervormingsagenda Sociaal Domein

De voorgestelde hervormingsagenda bevat ambities die wij onderschrijven: meer regie, minder bureaucratie, betere samenwerking rond gezinnen en een sterkere inzet op preventie. Het doel is duidelijk: betere zorg én lagere kosten, zónder het menselijke aspect uit het oog te verliezen. Toch vragen wij ons af: hoe meetbaar zijn deze doelen? Is het reëel om de effecten pas vanaf 2027 te verwachten, of zien we eerder al impact? (4)

Huisvesting vluchtelingen en Oekraïners

In september spreken we over de huisvesting van Oekraïners. Voor asielzoekers zijn de tijdelijke locaties in Lemelerveld en Hof van Dalen inmiddels verlengd. De betrokken bewoners en belanghebbenden vragen om een concreet gebaar van erkenning – een vorm van tegemoetkoming richting de lokale gemeenschap. Kunt u toezeggen dat u hierover terugkomt naar de raad? (5)

Woningbouw

Dalen staat voor een forse woningbouwopgave. Voor de locaties in Dalen en Hoonhorst staat het bouwrijp maken van de terreinen gepland ná de zomer, met de eerste kaveluitgifte pas begin 2026.

Wij vragen ons af: is deze planning niet te terughoudend? In andere gemeenten blijkt dat het bouwrijp maken van de grond en de kaveluitgifte prima parallel kunnen verlopen.

Kan het college verkennen of versnelling mogelijk is? (6)

Lemelerveld

Wanneer kunnen wij duidelijkheid verwachten over het Plan Waterinkweg? Er leven veel vragen onder inwoners. Klopt het dat het probleem te maken heeft met spuitzones? Hoe denkt u dit op te lossen, zeker gezien de grote behoefte aan woningen in Lemelerveld? (7)

Organisatie

Onze complimenten voor het feit dat ook intern kritisch is gekeken naar organisatie-inrichting, efficiëntie en werkprocessen. Het zal niet altijd makkelijk zijn, maar het is noodzakelijk – en getuigt van lef.

Integraal Huisvestingsplan (IHP)

Met het realiseren van nieuwe scholen en kindcentra wordt gerekend op structurele lasten van circa € 3 miljoen vanaf 2029/2030. Wat is de huidige stand van zaken? (8)

Daarnaast lazen wij recent dat slechts 7% van de schoolgebouwen in Nederland voldoet aan de eisen voor onderhoud en leerklimaat. In sommige gevallen is zelfs sprake van onherstelbare lekkages. Wat is de staat van de schoolgebouwen in Dalen? (9)

Rechterensedijk

Vanuit Dalen en Lemelerveld ontvangen wij klachten over het wegdek van de Rechterensedijk. Met name het stuk van het Station richting de bocht vertoont hobbels en verzakkingen door opdrukken boomwortels.

Is het college bereid op korte termijn een inspectie uit te voeren en indien nodig passende maatregelen te treffen? (10)

Duurzaamheid en Netcapaciteit

Er ligt een mooie, ambitieuze lijn op het gebied van duurzaamheid. Wij willen dat vasthouden, maar wel op een manier die inwoners en ondernemers meeneemt. Hoe doen we dat zonder verplichtingen en het idee te geven dat “het moet”?

Voor ondernemers is het overvolle stroomnet een grote bottleneck. Bent u in gesprek met netbeheerders, eventueel samen met de lokale bedrijvenverenigingen? (11)

Gemeentebelangen blijft bouwen aan een gemeente waar het goed wonen, werken en leven is. We blijven positief en realistisch en we denken in mogelijkheden. Altijd met beide benen op de grond en met oog voor de mensen voor wie we het doen.

In deze periode van cijfers, plannen en beleidskeuzes is het goed om stil te staan bij wat er echt toe doet. Gezondheid, welzijn en onderlinge verbondenheid.

Samen met inwoners, verenigingen, ondernemers, ambtenaren, het college én onze collega-raadsleden. Want Dalfsen maken we samen.

De fractie van Gemeentebelangen:

Jolande Upper, Mariëtte Holterman, Herman Kleine Koerkamp, Wim van Lenthe, Gerard Jutten, Jelle Hekman, Wim Pessink en Inge Haarman

ChristenUnie

Bijna vier jaar geleden zijn we als ChristenUnie de verkiezingen ingegaan met de slogan: Als je gelooft in Dalfsen. Een simpele zin met een dubbele boodschap.

De afgelopen jaren hebben we dit concreet gemaakt in drie uitgangspunten:

- Samen verantwoordelijk
- Iedereen telt mee
- Zorg voor de schepping.

Deze drie punten kwamen steeds terug in onze bijdragen. Soms net iets anders geformuleerd, afhankelijk van de actualiteit. Ook nu weer leggen we de voorstellen in deze PPN langs deze lat.

Vorige jaren hebben we gesproken over ‘het dak repareren als de zon schijnt’ en we zijn blij dat er veel zon was en er ook veel gerepareerd kon worden: meer betaalbare woningen, veel inzet op armoedebestrijding, aandacht voor biodiversiteit en onze goede voorzieningen werden in stand gehouden.

Tegelijk ging het al vaak over het ravijnjaar 2026, het wierp zijn schaduw ver vooruit. Terecht dat college en organisatie al hebben nagedacht over wat dan te doen. Dat het nu allemaal lijkt mee te vallen doet daar niets aan af. Dat resulteerde in deze PPN met bijlagen: een heldere en leesbaar document met duidelijke scenario's. Dank aan ieder die daar een bijdrage aan heeft geleverd.

Hoe wegen wij als ChristenUnie al deze ontwikkelingen? Daarbij vinden we het belangrijk om breed en ver te kijken, verder dan hier en nu. Een paar dingen vallen dan op.

1. Het gaat best wel goed met ons. Het is goed leven, wonen en werken in Dalfsen. We doen het nog steeds goed in allerlei lijstjes. Men woont hier graag en we zien dat jongelui graag terugkomen om hier met hun gezin te wonen, temidden van rust en ruimte en dicht bij alle voorzieningen. Daarom tellen we onze zegeningen en we danken iedereen die hieraan heeft bijgedragen, in en buiten dit huis.

2. Helaas gaat het niet met iedereen goed. Voor veel van onze inwoners is het best pittig omdat ze in armoede leven, te maken hebben met beperkingen, graag zouden meedoen maar dat zonder hulp niet kunnen. Hen willen we niet vergeten maar juist meenemen. Daarom noemde ik net de reparaties aan het dak: vooral om er daarmee te zijn voor hen die meer zorg/aandacht nodig hebben.

3. Er komen mindere jaren, dat is niet anders. Er komen andere vraagstukken die andere keuzes vragen. De dreigende geopolitieke situatie vraagt om alertheid en weerbaarheid. Zoals Mirjam Bikker laatst zei: Misschien moeten we voor onze veiligheid een stukje van onze welvaart inleveren. Die veiligheid lees ik heel breed: veiligheid als geen oorlog, maar ook als een veilig bestaan. Dan gaat het om eerlijk voedsel, verantwoord gebruik van water, aandacht voor de gevolgen van klimaatverandering en het verantwoord huisvesten van vluchtelingen. Een beetje delen van onze welvaart levert zoveel op! Welvaart staat niet gelijk aan welzijn. Welzijn is veel breder. Soms wordt als er gepleit wordt voor minder groei het schrikbeeld genoemd dat we dan teruggaan naar de jaren 80. Toen hadden we minder geld, gingen niet drie x per jaar op vakantie, hadden geen twee auto's voor de deur. Maar was er minder welzijn? Ik denk het niet.

4. Vierde punt: ja, er komen financieel onzeker tijden aan en daar moeten we ons op voorbereiden. En dat kunnen we ook. Juist omdat we het goed voor elkaar hebben in Dalfsen.

En als we dan iets moeten doen, dan hebben we een volgorde en die wordt bepaald door onze basis: iedereen telt mee, zorg voor de schepping en samen verantwoordelijk.

Concreet betekent dit voor de ChristenUnie:

We houden zoveel mogelijk onze voorzieningen op peil waarbij zorg voor de zwaksten zo lang mogelijk wordt ontzien en we blijven inwoners ondersteunen om mee te doen, preventie voorop.

We blijven zuinig op ons landschap, onze natuur. Niet al onze groene ruimte volbouwen, zuinig zijn met water, stimuleren van fiets en OV. Niet gaan voor korte termijn opbrengsten maar voor lange termijn landschapsbeheer.

We gaan er samen voor, waarbij de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen.

De gemeente heeft op dit moment, dankzij voorzichtig beleid, best sterke schouders. We hebben behoorlijke spaarpotten en wij pleiten ervoor om die waar nodig in te zetten.

Voor de PPN en de bezuinigingsgidsen die nu voor ons liggen betekent dit:

1. We steunen het beleid om voor nu te kijken naar een sluitende begroting voor 2026/2027 en voor de verdere jaren eerst af te wachten.
2. De maatregelen gericht op interne kostenbeheersing steunen we, maar we vragen ons wel af tot hoever dat kan gaan. Afgelopen jaren bleef beleid soms liggen omdat er niet voldoende personeel was. Dat kan veel druk op medewerkers leggen en het ziekteverzuim verhogen. Belangrijk om in een dergelijk traject goed voor de medewerkers te blijven zorgen. 1
3. We steunen de voorgestelde financieel technische maatregelen.
4. We gaan ervan uit dat met de beleidsmaatregelen uit de categorie 1 en 2 de begrotingen voor 2026/2027 sluiten zullen zijn. En dat beleidsmaatregelen 3 en 4 niet nodig zullen zijn. 2

We willen daarvoor al wel een richting meegeven:

1. We zijn nu nog niet bereid om lasten verzwarende maatregelen te nemen zoals verhoging van leges of belastingen. Goed om dit achter de hand te houden voor als het echt nodig is.
2. Wat betreft het bestrijden van de eikenprocessierups vinden we het, mede gelet op de biodiversiteit prima om te stoppen met preventief bestrijden, maar dat vraagt wel om extra inzet bij het bestrijden van de overlast. Er zijn signalen dat de overlast dit jaar weer zal toenemen. 3
3. We hebben zorgen als het gaat om de lokale hervormingsagenda. Nu al zoveel minder uitgaven inboeken terwijl alles nog moet worden uitgewerkt vinden we wel wat voorbarig. We hebben gezien dat er voor het eerste jaar rekening is gehouden met extra budget is om die omslag te maken, dat is verstandig, maar dan nog vinden we dit een forse bezuiniging. 4

Het college noemt dit zelf een ambitieloze PPN en gelet op de onzekere financiële vooruitzichten kunnen we dat wel begrijpen. Tegelijk hebben we als ChristenUnie zeker wel ambities, ook voor de komende jaren. We vinden het nog steeds heel jammer dat er geen gemeentelijk energiebedrijf is, hoe worden we daar weer koploper? Ook onze zonneparkerplaatsen zijn er nog steeds niet. We blijven ambitieus als het gaat om hoger bouwen en het toewerken naar geclusterd of ondergronds parkeren. We misen nog een

permanente opvanglocatie voor Oekraïners. En ook als het gaat om inwonerparticipatie, een generatietoets of een burgerberaad hebben we onze ambities. En daar zullen we ook het komende jaar aandacht voor blijven vragen.

Voorzitter, we geloven in Dalfsen. We hebben aangegeven hoe we de voorgestelde bezuinigingsvoorstellen beoordelen en we hebben onze piketpaaltjes erbij gezet. Samen te vatten in zorg voor elkaar, voor de schepping en eerlijk bestuur. Als fractie van de ChristenUnie vertrouwen we bij al ons werk, ook dat hier in de raad op onze Schepper. Zijn wijsheid wensen wij onszelf en u allen toe.

Fractie ChristenUnie
Dick van Gelder, Dick Homans en Rietje Lassche